

DE POSTRIJDER

Men schrijft in te Tongeren bij M. COLLEE, uitgever en eigenaar van dit blad.

De Postrijder verschijnt 's dienstags, 's donderdags en 's zaterdags.

Alle toezendingen van brieven, geld of aankondigingen moeten *franco* gedaan worden aan den uitgever, **groote Markt, nr. 37-39,** te Tongeren.

TONGEREN, DEN 25 JUNI.

Van alles wat.

De Postrijder heeft reeds verleden zaterdag de tijding gemeld dat de heeren Janson, Demeur, Dassart, Arnould, Feron en Robert in de Kamer een wetsontwerp hebben neergelegd waarbij zij de verandering der Grondwet vragen.

Zij vragen de afschaffing van artikel 47 der grondwet volgens welkell de senaaten en representanten gekozen worden door kiezers die 12 francs contributien betalen. Zij verlangen te komen tot de afschaffing van het kiescijns en tot het algemeen stemrecht.

Wij zullen over het voorstel der heeren Janson en C° breedvoeriger te spreken hebben wanneer hetzelfde de eer zal hebben voor de Kamer gediscuteert te worden. Voor vandaag zullen wij slechts een aanmerking maken.

Hoe dikwijls heeft men aan de katholieken niet verweten de vijanden zijn *onzer instellingen* en de grondwet te willen veranderen als die een heilige artikeltje en door alle partijen sedert 1850 ongeschonden bewaard werd? Vandaag wordt een voorstel gedaan om de grondwet te veranderen en van wie komt het? Van zes gekozenen der liberale partij! Men heeft goed gezegd dat de liberale leden der Kamer tegen het voorstel zullen stemmen; wij antwoorden daarop dat de heeren Janson, Demeur, Dassart, Arnould, Feron en Robert alle zes gekozen zijn door de liberale kiezers van Brussel, dat zij alle zes de candidaten zijn der liberale associatie, en dat zij in de Kamer geene andere rol spelen dan die welke hunne opgelegd werd door de liberale vergaderingen der hoofdstad.

Ziet men nu wie de vijanden zijn van *onze instellingen en onze Constitutie*?

Het voorstel der brusselse radikalen zal ongetwijfeld geene kans van lukken hebben. Het zal van de hand gewezen worden, daar aan valt niet te twijfelen. Maar wat zor er dan gebeuren indien de katholieken niet daar waren om de bedreigde grondwet te redden? Indien de katholieken het ministerie wilden omver werpen ten koste van hunne grondbeginsels dan zouden zij zich aansluiten met de radikalen der Kamer om het voorstel aan te nemen. Maar hunne vaderlands liefde is groter dan hunne zucht naar de portefeuilles.

Alles voor de scholen en niets voor den landhouw.

Alles voor de scholen en niets voor de rijverheid.

Alles voor de scholen en niets voor den koophandel.

Ziedaar, landgenoten, 't programma van 't liberaal ministerie.

Geene vaarten, geen ijzerwegen, geene steenwegen, geene kanalen, geene statien, meer niets! maar scholen en altijd scholen, scholen overal die aan echte paleizen gelijken en tot niets anders dienen dan om nietsdoeners op *onze kosten* te laten leven.

Hier verlangt men dat het gouvernement de middelen van vervoer en verkeer zou uitbreiden of verbeteren; daar vraagt men dat hoogst noodzakelijke kanalen zouden gegraven worden of de loop der rivieren verleerd worden ten einde de scheepvaart te vergemakkelijken en ons van de ruineerende overstromingen te vrijwaren, doch biedt een smekt zooveel gij wilt, ge staat voor de dooveambtsman, want *onze ministers* hebben tot geene gelden over dan voor de scholen!

Met een woord de ministers houden ons Belgen voor den app.; zij laten ons bidden en smeeken om ijzerwegen, canalen, wegen, statien, wagons enz., enz. Scholen moeten er zijn, roepen zij ons, en niets anders dan scholen... En ons te tergen stellen zij ons voor 22 miljoen 300 duizend

frs. nieuwe belastingen te leveren, om het tekort door 't oprichten van scholen veroorzaakt te dempen en niet het overige noch scholen en altijd scholen te bouwen.

Hoelang zal dit schandaal blijven duren?

Bat zal de tijd ons leeren?

Men vergat niet dat er heden toch zooveel blinde lieven zijn. Lieven aan de welke men heeft wijsgemaakt dat het toch zoos schoon is voor een principie te stemmen, en welke dan zonder verdere onderzoek voor de liberalen kiezen.

Ea later kunnen die liberalen dan, welke zij uit principie kiezen, hun den laaten stuiver door verzuwing der belastingen alpseren... 't Ware opperbest indien 't principie dan hunne heurze kon vullen. Maar, hola kade!

En zeigen dat die overgroot meerderheid niet weet uit te leggen wat een principie is?

Wij durven wedden dat bij de aantredende kiezingen vele van die verblindde kiezers die nu heden schreven en tieren omdat men hen de laatste duif alpser weer mit principie voor de liberalen zullen stemmen die hen alles weigeren behalve scholen.

Ziedaar tot welke dommingheid de verblindheid den mensch leiden kan.

Er gaat omtrent geen dag voorbij zonder dat de *Monteur* een lange reeks grote naturalisaties afkondigt en deze vallen om zoos te zeggen uit-sluiter ten deele dan Duitschers.

Men is op weg om België te verpruinen en weldra zd Bismarck de revue over ons landje kommen passeren. Al die Pruisen worden Belgen, en natuurlijk ook kiezers. Dat het meestal genzen zijn aan wie de grote naturalisatie wordt verstuurd, dat laat zich begrijpen. Dan genzen minister heeft vier of vijf wetten gemaakt om het aantal der kiezers te verminderen en aan ditzende Belgische burgers het stemrecht te ontnemen. Nu gaast het die Belgische afgedankte kiezers vergeven door vreemde onderdaanen van Bismarck. Dat noemt zich vaderlands liefde op *onze gens*.

De toestand van het ministerie is zeer netelig; zijne eigenne vrienden bekennen het.

Van alle kanten komen hevige klachten op tegen de nieuwe imposten en tegen de kieshervering voorgesteld door M. Frère-Orban.

Eene grote vrijmetseelaars vergadering heeft deze week te Brussel plaats gehad om maatregels te nemen ten einde het ministerie te reden en aan het roer te behouden. Vele vrijmetseelaars uit de provincien, meestal ambtenaren, woonden deze vergadering bij.

Dat bewijst ons te meer dat het genzen minister zijn voorzamens stam vindt in de ditzende sectie der vrijmetselearij. Is dat geene schande voor een katholiek land?

De vrijmetselearij beheert zoodanig het gouvernement, dat er bedenksels geene enkele bemoeming van enig belang tot een openbaar ambt kan gedaan worden, zonder dat de vrijmetselearij haar woordje te zeggen heeft.

Er zijn altijd aanbidders van het gouden kalf geweest; vandaag meer dan ooit zijn er menschen die om een plaatje of om een gunst te bekommeren zich op beide knieën leggen voor het gouden kalf, en al kunnen waardigheid, kunnen geheden wil verzaiken, kunnen godsdienst om zoos te zeggen afwezen om de gunsten van de meesters van den dag te genieten. Is dat niet vernederend voor een vrij man? En moet men niet honderd maal meer verlaat hebben voor iemand die getrouw blijft aan zijn geloof en aan zijne denkwijze, dan voor die slafse kruipdieren, die, wanneer de katholieken aan het roer zijn, altijd spreken over hunnen verbaal voor den godsdienst hunner vaderen en die vandaag den kattekoppen maken voor de genzen ministers om een plaatje te

te leveren.

De volgende plakbrief is op de muren van Antwerpen aangeplakt:

NIEMAND GEDWONGEN SOLDAAAT.

Medeburgers, Het land is in opschudding door de verzuwing van ongehoorde en tergende lasten.

Wat zijn die ontzaglijke geldafpersingen in aanzien van den gedwongen soldaatendienst?

Wacht maar, onverschilligen, uw bent zd wel komen.

Erst het land verarmd en uitgeput, en dan is het rijp voor het alleman soldaat.

Die overdreven lasten zijn onnochtig. Volksver-

tegenwoordigers der uiterste linkerzij hebben het zelfs bekend.

kinderen van den H. Franciscus gereed, om hunnen tijd, hunne diensten, hunne gezondheid, ja zelfs hun leven, ten voordele van die ziekten op te offeren, ook werden dien tijde vercheidene nonnen het slachtoffer van hunnen leger. Zooveel verknochtheid aan hunne heilige plichten scheen hun aan het jak van het Franse schrikbewind te moeten ontrukken, maar neen; de kappel welke sedert 1724 was gebouwd, de grote zieken zaal, de zieken zaal aangelegd om de personen door smettelijke ziekten aangetast afzonderlijk te verzorgen, de refter, het klooster, de sakristy, de kerkmeubelen, in een woord, de geheele omheining met al wat er zich in bevond, viel in de hebzuchtige handen der franse roovers toen de wet van 1 september 1790 aan de zusters betrekend wierd. Deze wet die alle kloosters en geestelijke huizen afschafte, behield nogtans de gestichten, die voor voorwerp hadden de openbare leerling en het oppassen der zieken, in 't bezit hunner goederen, en indien het bestuur van dien tijde de instelling en het doel van het klooster der Grauw-Zusters had kenbaar gemaakt aan de hogere overheden, zouden zonder twijfel deze, die liefsdag geschildt bewaard hebben: *maar helaas!* 't zij vergetelheid, 't zij by voordacht, dit wierd niet gedaan, en in de maand november 1796 werden die zusters uitgejaagd, en het franse bewind sloeg het klooster als verbrand kerk-gaen aan. Weldra wierd het ten koop aangeboden en eindelijk toe gewezen, den 2 april 1797 voor een somme van zes duizend franken. Doch de gebouwen bleven bijna ongehinderd staan, men veranderde alleenlijk de kerk in schouwburg, daarna in orgel fabriek, en eindelijk in pakhuys, en het klooster wierd door woningen vervangen. In 1847 wierd de

tuin als voorplaats der kazern van de nationale gendarmerie gebezigt en van het overige van het gewone klooster bij middel einer muur gesloten. Olangs bestond nog de grote inkoopsoort boven dewelke men het wapen der aloude Tongerse familie Schrots uitgesteld zag. De in koper gegoten klopper der deur verbleef eenen leeuwenkop en droeg ook gemelde wapens. Deze poort werd afgebroken in 1867.

DERDE INSTELLING DER GRAUW-ZUSTERS TE TONGEREN.

Alvoren over te gaan tot de beschrijving van de derde instelling der Grauw-Zusters te Tongeren, oordeelen wij het noodig enige korte aantekeningen daer te stellen noopens het huis, hetwelk middadig ter beschikking der zusters wierd gesteld en hetwelk in vroegere eeuwen gekend was onder den naam van *Gods en Notie Huys*. Dit huis, gelegen achter de koor van de kerk toegegaan aan de H. Catharina, patroones van het begynhof, wierd den 26 maart 1658 door *Elisabeth Hamers*, meesterse van het begynhof van Tongeren gesticht: de statuten ervan werden goedgekeurd door de Heeren Hendrik Vannes, Dekan van het kapittel van O.-L.-V., Hendrik Van Halmel, prior van het klooster der Regulieren, visitatoren van het begynhof, en Jan Tits, pastoor, bijgaestaan van Catharina Smeets, overste meesterse, Christina Van Dorsten en Elisabeth van Repen, mede meesteressen van het begynhof van Tongeren. Dit huis was gefondert om 12 jonge begijntjes er in hun tweearig noviciaat te laten doorbrengen. De regel van het huis wierd maandselijks door de meesterse der novicien voorgelezen, zoals ook zeker reglement van devotien en gebeden.

Er waren enige renten die aan dit huis

DER PROVINCIE LIMBURG.

Abonnement

6 francs per jaar.

Een blad afzonderlijk 15 centim.

De abonnementen zijn vooraf betaalbaar.

Aankondigingen 15 centim per drukregel.

Reclamen, vonnissen en andere artikelen vooraf of midden in het blad: 1 fr. den drukregel.

Het genzenblad spreekt niet gaarne over onsz stadszaken die zoos jammerlijk in den war gebracht worden door ons genzenbestuur. Toorts men de zielzaken beginnen door het schepenen college in zake van openbare werken en van finantien, vrangt men of onze genzen aan den armen de vrijheid zullen laten dat hunne kinderen naar de katholieke scholen te zenden, raakt men in een woord de geringste zaak aan die betrekking heeft tot onsz stadszaken, dan is het genzenblad niet te vinden; gy kunt zeven en dertig maal dezelfde vraag doen, het blijft zoos ston als een vische. Die stadszaken, die elke oogenblik een nieuw bewijs geven van de onbekwaamheid en de nalatigheid onzer stadhuismannen, die tragen het genzenblad geweldig in den weg. Men begrijpt dat het er geen woord over spreekt en om de aandacht van al te wenden doet het niet anders meer dan rassellen over miracelen, over O.-L.-V. van Lourdes, over de grote processie van Link, het alles doorspekt met hoge theologische besprekkingen die den lezer doen intropoen: Dat is paaverdijk een benigne godsgeleerde?

Een oude Tongenaar, die verden zaterdag het genzenblad las, zeide tot eenen gen: *Gij heeft nooit willen geloven dat de ziel van Baham tot den propheet gesproken heeft, daar ziet gij nu voor nye oogen een gelijksort miracel: het genzenblad legt de miracelen uit.*

Een onzer lezers doelt ons deswaagende de volgende grondige opmerkingen toe:

Het *Journal*, genzenblad van Tongeren, blikt aanhoed schroomelike goddeloosigheden en oneschotte beledigingen tegen priester, kerk en godsdienst intrekken. Zoo noemt het miracelen: ondoordringbare geheimen der naturen en op een andere plaats: ongerijnigheden. Zij den mikelen nog gelooven zijn volgens het *Journal* = *arme smullen die nooit over de ondoordringbare geheimen der naturen* niet hebben.

Vindt men dat de politie te wenschen had, de verantwoordelijkheid wordt op het personeel geworpen.

Heerscht er wanorde in de finantien, dan werpt men de schuld op den recente der gemeente die alleen schuldigheid is?

Bekent toch eens, dat ons dat zulks niet ernstig is. De agenten en beambten der stad handelen onder toezicht van het gemeente bestuur dat hen bevoegd heeft, en het is even dwas te beweren dat het bestuur niets te zien heeft in de ontvaagsten van den gemeente ontvanger, als staande te houden dat hetzelfde bestuur niet verantwoordelijk is over de handelwijze der politie, dat het behoud der goede orde, de eerbed voor den eigendom, de securiteit der burgers enkele onder het gebied staan van den commissaris en van de politie agenten die noch begemeeester, noch schepenen en iets in te zien hebben.

Indien het waar was dat het genzenbestuur niets te zien had in het bewind van den gemeente ontvanger, waarom verplicht dan de gemeente-wet het schepencollege alle drie maanden de kas van den gemeente ontvanger na te teien? En in dien dit onderzoek met zorg gedaan werd, indien, alvorens de rekeningen goed te keuren, men zich de moeite gegeven had ze van nabij te onderzoeken, zou men dan niet noodzakelijker wijze er op ontgekomen zijn met te bestudigen dat de honden taks voor 1881 niet ingekomen was?

Wij nemen dus dat oelang voorwendsel niet aan dat den gemeente-ontvanger alle verantwoordelijkheid op dennek dwt. De onaangenaarden waarvan de inwoners voor het oogenblik blootgesteld zijn, zouden niet ontstaan zijn, indien het gemeente-bestuur het toezicht door de processie lijkeworden, er moet gegeven worden dat noch de godsdienst intrekken, of wel hij doet hun duidelijk begrijpen dat dat alles beter in de kerk op zijn plaats ware.

Eene godslastering welke alle andere overtreden vindt wij in't nummer van verleden zondag: daar noemt het *Journal* de grootste processie welke er van de verschijning van O.-L.-V. van Sint-Salvator of van Lourdes! Een hegoedkeld kwezelken of kleine arme kinderen hebben de Maagd gezien... weltraadt de menigte toegespeld, *de toer is gespeeld*, het miracel is daar en *leve het profyt!*

In hetzelfde nummer altoos, juicht het genzen orgaan omdat onze H. Sacramentsprocessie dit jaar ten oerke van den regen niet kon plaats hebben. Volgens hem zijn het maar kwezel die de processie lopewen, er moeten geen processien buiten de kerk gehouden worden; die eer mag zeker O.-L.-V. niet aangedaan worden; luistert: *of wel de goede God drift den spot met onze klerikalen en kwezel of wel hij doet hun duidelijk begrijpen dat dat alles beter in de kerk op zijn plaats ware.*

Eene godslastering welke alle andere overtreden vindt wij in't nummer van verleden zondag: daar noemt het *Journal* de grootste processie welke er van de verschijning van O.-L.-V. van Sint-Salvator of van Lourdes! Een hegoedkeld kwezelken of kleine arme kinderen hebben de Maagd gezien... weltraadt de menigte toegespeld, *de toer is gespeeld*, het miracel is daar en *leve het profyt!*

den grond afgebroken. Den 22 april 1755, na ter ere van den H. Joseph eenen solenne miss gezongen te hebben, legde de pastoor P. Nysten den eerste steen van het nu nog staande huis, na alvorens daar onder overblijfsels van Heiligen te hebben geplaatst. Den 29 september 1754, feestdag van den Aartsengel Michael, wierd om 9 ure, 's morgens eenne bijzondere mis gelezen in de kerk van het begynhof, en men ging processie gewijs naar het nieuw gebouwd Gods huis: de H. Pastoor Nysten wijdt het nieuw noviciaat, las de nieuwe regels af, en stelde aan, als meesterse deses huizes, de zuster *Elisabeth Doncel*, die den opbouw met veel iever had bestierd en verzorgd.

Den 1 october 1754 gingen de novicien voor de eerste maal het nieuw huis binnen, en de eerste geprofeste beginnende die uit het noviciaat kwam was Maria-Cecilia de Saren, van Tongeren, welke op het begynhof den 26 mei 1755 aangenomen was.

Den 4 october 1740, stierf de meesterse Elisabeth Doncel, tengevolge eener uitputting van krachten, en zuster *Magdalena Lenfers*, wierd in hare place gesteld. Deze stond haar officie af en *Helena Van den Bosch*, meesterse des begynhofs, nam het aan en bediende hetzelfde met veel iever tot harren sterfdag toe welke den 4 juli 1747, terwijl het noviciaat bewoed was door eenen franse general, vergezeld van vele officiers en soldaten, die deel genomen hadden aan den slag van Laeldeld-Vlytingen. Vijf-en-dertig gekwetsde franse officieren stierren ten dien tijde in de kerk van het begynhof en werden op het kerkhof aldaar begraven.

Den 1 mei 1748 hebben de oversten van